

1

Teddy Daniels' vader was visser geweest. De bank legde beslag op zijn boot in 1931, toen Teddy elf was, en hij viste de rest van zijn leven op andere boten, als ze werk voor hem hadden, of werkte als sjouwer in de haven als dat er niet was. Hij maakte lange dagen en was soms pas om tien uur 's morgens thuis. Daar zat hij dan in een luie stoel naar zijn handen te staren. Soms fluisterde hij iets in zichzelf, zijn ogen groot en donker.

Hij had Teddy naar de eilanden meegenomen toen Teddy nog een kleine jongen was, te klein om veel nuttig werk te kunnen doen op de boot. Het enige wat hij kon doen, was de lijnen ontwarren en de haken losmaken. Hij had zich een paar keer gesneden, en het bloed vormde stipjes op zijn vinger toppen en vegen op zijn handpalmen.

Ze waren in het donker vertrokken, en toen de zon opkwam, was die een schijf van koud ivoor die vanaf de rand van de zee omhoog kwam schuiven, en de eilanden doemden op in de wegtrekkende schemering, dicht opeen, alsof ze op iets betrappt waren.

Teddy zag een rij kleine, pastelkleurige hutten op het strand van een van de eilanden, en een vervallen kalkstenen landhuis op een ander. Zijn vader wees hem de gevangenis op Deer Island en het grote fort op Georges aan. Op Thompson zaten de hoge bomen vol met vogels, en hun gekwetter klonk als vlagen van hagel en glas.

Voorbij al die andere eilanden lag Shutter Island, als iets wat uit een Spaans galjoen was gegooid. In die tijd, in het

voorjaar van 1928, was het aan zijn lot overgelaten. Het was overwoekerd door zijn eigen plantengroei, en het fort op het hoogste punt was omstrengeld door woekerende planten en bedekt met grote wolken mos.

‘Waarom heet het Shutter Island?’ vroeg Teddy.

Zijn vader haalde zijn schouders op. ‘Jij met je vragen. Altijd vragen.’

‘Ja, maar waarom?’

‘Sommige plaatsen krijgen een naam en die blijft dan hangen. Het zullen wel piraten zijn geweest.’

‘Piraten?’ Teddy hoorde dat graag. Hij zag ze al voor zich – grote mannen met ooglapjes, hoge laarzen en glanzende sabels.

‘Daar verstopten ze zich vroeger,’ zei zijn vader. Hij maakte een armgebaar in de richting van de horizon. ‘Op die eilanden. Ze verstopten zich. Verborgen hun goud.’

Teddy stelde zich kisten boordevol goud voor, met munten die over de rand vielen.

Later moest hij meermalen hevig overgeven. Zwarte slier-ten braaksel gingen over de reling van zijn vaders boot de zee in.

Zijn vader was verbaasd, want Teddy begon pas over te geven toen ze al uren onderweg waren, en de oceaan was kalm, een glanzend vlak. ‘Het geeft niet,’ zei zijn vader. ‘Het is je eerste keer. Je hoeft je niet te schamen...’

Teddy knikte en veegde zijn mond af met een doek die zijn vader hem gaf.

‘Soms is er beweging,’ zei zijn vader, ‘en voel je het pas als het in je binnenste naar boven is geklommen.’

Teddy knikte weer. Hij kon zijn vader niet vertellen dat het niet de beweging van de zee was die zijn maag in opstand had laten komen.

Het was al dat water. Het strekte zich zo ver in alle richtingen uit dat het leek of er van de wereld niets anders dan dat water was overgebleven. Teddy dacht dat het de hemel zou kunnen opslokken. Tot op dat moment had hij nooit geweten dat ze zo alleen waren.

Hij keek op naar zijn vader, zijn ogen tranend en rood, en zijn vader zei: ‘Het komt wel goed,’ en Teddy probeerde te glimlachen.

In de zomer van 1938 ging zijn vader met een vissersboot mee en kwam niet terug. Het volgend voorjaar spoelden wrakstukken van de boot op het Nantasket-strand aan, dicht bij Hull, waar Teddy opgroeide. Een reep van de kiel, een warmhoudplaatje met de naam van de kapitein in de onderkant gegrift, blikjes tomaten- en aardappelsoep, een paar kreeftenfuiken vol scheuren en gaten.

Ze hielden de herdenkingsdienst voor de vier vissers in de St. Theresa-kerk, die met zijn rug tegen dezelfde zee aan stond die de levens van zoveel parochianen had opgeëist, en Teddy stond daar met zijn moeder en hoorde lovende woorden over de kapitein, zijn stuurman en de derde visser, een oude zeerob die Gil Restak heette en die de kroegen van Hull had geterroriseerd sinds hij met een verbrijzelde hiel en te veel lelijke beelden in zijn hoofd uit de Eerste Wereldoorlog was teruggekomen. Maar nu hij dood was, zei een van de kroegbazen die hij had geterroriseerd dat alles vergeven was.

De eigenaar van de boot, Nikos Costa, gaf toe dat hij Teddy's vader nauwelijks had gekend, dat hij hem op het laatste moment had aangenomen omdat een bemanningslid van een vrachtwagen was gevallen en zijn been had gebroken. Niettemin had de kapitein met respect over hem gesproken en gezegd dat iedereen in de stad wist dat hij wilde werken voor zijn brood. En was dat niet het mooiste compliment dat je een man kon geven?

Toen hij daar in die kerk stond, dacht Teddy terug aan die dag op de boot van zijn vader, want ze waren daarna nooit meer samen uitgevaren. Zijn vader zei steeds dat ze dat zouden doen, maar Teddy begreep dat hij dat alleen maar zei om zijn zoon te ontzien. Zijn vader sprak nooit over wat er die dag was gebeurd, maar ze hadden elkaar even aangekeken toen ze op de terugweg waren, tussen de eilanden door, Shutter achter hen, Thompson nog voor hen, de skyline van de stad zo scherp en zo dichtbij dat je dacht dat je de gebouwen aan hun dakspitsen kon optillen.

‘Het is de zee,’ zei zijn vader, die met zijn hand zacht over Teddy's rug wreef terwijl ze in de achterstevan geleund stonden. ‘Er zijn mannen van de zee en mannen van het land.’

En hij had Teddy aangekeken met een blik waarin Teddy

meteen kon zien tot welke groep mannen hij later waarschijnlijk zou behoren.

In 1954 namen ze, om op het eiland te komen, de veerboot vanuit de stad en voeren langs allerlei andere kleine, vergeeten eilandjes – Thompson en Spectacle, Grape en Bumpkin, Rainford en Long – die zich in de vorm van hard zand, pezi-ge bomen en rotsformaties zo wit als bot aan de schedel van de zee vastklampten. Afgezien van de bevoorradingstochten op dinsdag en zaterdag voer de veerboot op ongeregelde tijden, en de kajuit was helemaal leeggehaald, tot op de metalen vloer en twee stalen banken onder de ramen. De banken zaten met bouten aan de vloer vast, en ook aan dikke zwarte stijlen aan beide uiteinden, en aan die stijlen hing een spaghettiwirwar van handboeien en hun kettingen.

Maar de boot bracht die dag geen patiënten naar het gesticht, alleen Teddy en zijn nieuwe collega Chuck Aule, enkele zakken met post en een paar kisten met medicamenten.

Aan het begin van de overtocht zat Teddy op zijn knieën voor de wc-pot te kokhalzen. De machine van de boot tufte en rammelde en Teddy's neusholten vulden zich met de olieachtige geur van benzine en zeewater. Er kwamen alleen dunne stroompjes water uit hem, en toch bleef zijn keel zich samentrekken en schokte zijn maag tegen de onderkant van zijn slokdarm. De lucht voor zijn gezicht wervelde van de stofdeeltjes, die knipperden als ogen.

De laatste kramp werd gevolgd door een bel zuurstof, die een deel van zijn borst leek mee te nemen en als een explosie uit zijn mond vloog. Teddy ging op de metalen vloer zitten, veegde met zijn zakdoek over zijn gezicht en bedacht dat dit niet de manier was om een nieuwe collega te leren kennen.

Hij kon zich al precies voorstellen hoe Chuck zijn vrouw – als hij een vrouw had, zelfs dat wist Teddy niet van hem – over zijn eerste ontmoeting met de legendarische Teddy Daniels vertelde. 'Die kerel mocht me zo graag, schat, dat hij ervan moest overgeven.'

Sinds die boottocht die hij als jongen had gemaakt was Teddy nooit meer graag op het water geweest. Hij hield er niet van om geen grond onder zijn voeten te hebben, zelfs

geen grond te kunnen zien, dingen aan te raken waarin je handen oplosten. Je zei tegen jezelf dat het geen probleem was – want dat moest je tegen jezelf zeggen als je een stuk water ging oversteken – maar dat was het wel. Zelfs in de oorlog was hij niet bang geweest voor de stranden die ze moesten bestormen, maar wel voor die laatste paar meter van de boten naar het strand, als je door de diepte waadde en je je de vreemde wezens voorstelde die over je laarzen glibberden.

Toch zou hij liever aan dek zijn, met zijn gezicht in de frisse lucht, dan hier beneden, waar het benauwend warm was en alles heen en weer schommelde.

Toen hij er zeker van was dat het voorbij was, dat zijn maag niet meer in beroering kwam, dat zijn hoofd niet meer duizelde, waste hij zijn handen en gezicht en keek hij naar zichzelf in een kleine spiegel boven de wastafel. Het meeste spiegelglas was aangetast door het zeewater, maar in het midden zat nog een kleine wolk waarin Teddy zijn gezicht kon zien, het gezicht van een nog betrekkelijk jonge man met militair stekeltjehaar. Toch hadden de oorlog en de jaren daarna ook veel groeven in dat gezicht getrokken, en in zijn ogen, die Dolores eens ‘hondendroef’ had genoemd, stond zijn fascinatie voor achtervolging en geweld te lezen.

Ik ben te jong, dacht Teddy, om er zo hard uit te zien.

Hij trok zijn riem recht, zodat de holster met het pistool tegen zijn heup kwam te liggen. Hij pakte zijn hoed van het reservoir van het toilet en zette hem weer op, met de rand een klein beetje schuin naar rechts. Hij trok de knoop van zijn das weer strak. Het was een van die schreeuwerige dasen die al zeker een jaar uit de mode waren, maar hij droeg hem toch, want de das was een cadeau geweest, op zijn verjaardag omgeknoopt terwijl hij in de huiskamer zat. Ze had haar lippen tegen zijn adamsappel gedrukt. Een warme hand op zijn wang. De geur van sinaasappel op haar tong. Ze was op zijn schoot gaan zitten en had zijn das afgedaan, en Teddy had zijn ogen dichtgehouden. Om haar te ruiken. Om zich haar voor te stellen. Om haar in zijn gedachten op te bouwen en haar daar vast te houden.

Hij kon dat nog steeds – zijn ogen dichtdoen en haar zien.

Maar de laatste tijd zaten er wazige witte vlekken over haar heen – over een oorlel, haar wimpers, de contouren van haar haar. Niet dat ze helemaal aan het oog onttrokken werd, maar Teddy was bang dat de tijd haar van hem weg zou nemen. Langzaam maar zeker vermaalde de tijd het beeld dat hij in zijn hoofd had, tot er niets meer van over zou zijn.

‘Ik mis je,’ zei hij, en hij liep door de kajuit naar het voordek.

Het was daar warm en helder, maar in het water hing een grauwe sluier met een roestbruine glinstering, alsof er iets donkers in de diepte groeide, iets dat zich daar samenpakte.

Chuck nam een slokje uit zijn heupfles, hield de hals in Teddy’s richting en trok zijn wenkbrauwen op. Teddy schudde zijn hoofd en Chuck liet de flacon weer in zijn zak glijden, waarna hij de flappen van zijn lange jas om zijn heupen trok en over de zee uitkeek.

‘Gaat het wel?’ vroeg Chuck. ‘Je bent bleek.’

Teddy haalde zijn schouders op. ‘Ik voel me prima.’

‘Echt waar?’

Teddy knikte. ‘Ik heb geen zeebenen.’

Ze stonden daar een tijdje zwijgend naast elkaar, met om hen heen de golvende zee, die hier en daar zo donker en glad was als fluweel.

‘Weet je dat het vroeger een kamp voor krijgsgevangenen was?’ zei Teddy.

‘Het eiland?’ zei Chuck.

Teddy knikte. ‘In de Burgeroorlog. Ze hebben daar een fort gebouwd, een legerkamp.’

‘Waar gebruiken ze het fort tegenwoordig voor?’

Teddy haalde zijn schouders op. ‘Ik zou het niet weten. Er zijn hier nogal wat van die forten op de eilanden. De meeste zijn in de oorlog als oefendoelen voor artilleriegranaten gebruikt. Er staan er niet veel meer overeind.’

‘Maar de instelling?’

‘Als ik het goed heb begrepen, gebruiken ze de oude soldatenverblijven.’

‘Dus het wordt weer eerste oefening?’ zei Chuck.

‘Laten we hopen van niet.’ Teddy keek hem aan. ‘Wat is jouw voorgeschiedenis, Chuck?’

Chuck glimlachte. Hij was een beetje potiger en een beetje kleiner dan Teddy, zo'n een meter vijfenzeventig, en hij had een kop met strak, krullend zwart haar, een olijffbruine huid en slanke, fijne handen die niet bij de rest van hem pasten, alsof hij ze had geleend totdat zijn echte handen van een reparatie terugkwamen. Op zijn linkerwang had hij een klein sikkelvormig litteken, en hij tikte daar nu met zijn wijsvinger tegen.

'Ik begin altijd met het litteken,' zei hij. 'Vroeg of laat vragen mensen me daar altijd naar.'

'Goed.'

'Ik heb het niet in de oorlog gekregen,' zei Chuck. 'Mijn vriendin zegt dat ik dat moet zeggen, dan ben ik ervan af, maar...' Hij haalde zijn schouders op. 'Maar ik heb het wel gekregen toen ik oorlogje spéélde. Als kind. Een andere jongen en ik schoten met katapults op elkaar in het bos. Het steentje van mijn vriend miste me net, dus ik mankeerde niets, hè?' Hij schudde zijn hoofd. 'Dat steentje raakte een boom, daar sprong een stuk schors af en dat kwam in mijn wang. Vandaar dit litteken.'

'Van oorlogje spelen.'

'Van spelen, ja.'

'Je bent overgeplaatst uit Oregon?'

'Seattle. Vorige week aangekomen.'

Teddy wachtte, maar Chuck gaf geen nadere uitleg.

'Hoe lang ben je al bij de marshals?'

'Vier jaar.'

'Dus je weet dat het een klein wereldje is.'

'Ja. Je wilt weten waarom ik ben overgeplaatst.' Chuck knikte, alsof hij een besluit nam. 'Als ik nu eens zei dat ik genoeg had van al die regen?'

Teddy draaide op de reling zijn handpalmen omhoog. 'Als jij het zegt...'

'Maar het is een klein wereldje, net wat je zei. Iedereen kent iedereen. Dus uiteindelijk wordt er toch, hoe noemen ze dat, geklept.'

'Zo kun je dat zeggen.'

'Jij hebt Breck te pakken gekregen, hè?'

Teddy knikte.

‘Hoe wist je waar hij heen zou gaan? Er zaten vijftig kerels achter hem aan en die gingen allemaal naar Cleveland. Jij ging naar Maine.’

‘Hij was daar een keer op vakantie geweest toen hij nog een kind was. Wat hij met zijn slachtoffers deed? Dat is iets wat je met paarden doet. Ik praatte met een tante van hem. Ze zei dat hij maar één keer gelukkig was geweest en dat was op een manage in de buurt van een zomerhuisje in Maine dat ze hadden gehuurd. En dus ging ik daarheen.’

‘Je pompte vijf kogels in zijn lijf,’ zei Chuck, en hij keek langs de boeg naar het schuim.

‘Ik had er nog vijf achteraan moeten schieten,’ zei Teddy. ‘Er waren er maar vijf voor nodig.’

Chuck knikte en spuwde over de reling. ‘Mijn vriendin is een Japanse. Nou ja, hier geboren, maar je weet wel... Opgegroeid in een kamp. De sfeer is daar nog steeds gespannen – Portland, Seattle, Tacoma. Ze zien me daar niet graag samen met haar.’

‘En dus hebben ze je overgeplaatst.’

Chuck knikte, spuwde weer en keek naar het speksel dat in de schuimende golven viel.

‘Ze zeggen dat het een zware wordt,’ zei hij.

Teddy haalde zijn ellebogen van de reling en ging rechtop staan. Zijn gezicht was vochtig en zijn lippen waren zilt. Blijkbaar had de zee hem te pakken gekregen, al kon hij zich niet herinneren dat de spatten tegen zijn gezicht sloegen.

Hij klopte op de zakken van zijn jas, op zoek naar zijn Chesterfields. ‘Wie zijn “ze”? Wat is “het”?’

‘Ze. De kranten,’ zei Chuck. ‘De storm. Een zware, zegen ze. Enorm.’ Hij maakte een armgebaar naar de lucht, die net zo vaal was als het schuim dat tegen de boeg spatte. Maar langs de zuidelijke rand tekende zich een dunne streep purperen watten af. Die wolken breidden zich uit als inktvlekken.

Teddy snoof de lucht op. ‘Je kunt je de oorlog herinneren, nietwaar, Chuck?’

Chuck glimlachte. Teddy had het gevoel dat ze al op elkaar ingespeeld raakten, dat ze ook zonder woorden begrepen wat de ander bedoelde.

‘Een beetje,’ zei Chuck. ‘Ik herinner me vooral puin. Bergen puin. Mensen praten altijd denigrerend over puin, maar ik zeg dat het zijn plaats op de wereld heeft. Ik zeg dat het zijn eigen artistieke schoonheid heeft, een schoonheid waarvoor je oog moet hebben.’

‘Je praat als een stuiversromannetje. Heeft iemand je dat wel eens verteld?’

‘Ik heb het weleens gehoord.’ Chuck keek weer met zo’n vaag glimlachje naar de zee, leunend over de boeg, zijn rug zo ver mogelijk gebogen.

Teddy klopte op zijn broekzak en zocht in zijn binnenzakken. ‘Je zult je wel herinneren dat het vaak van de weerberichten afhing of je werd ingezet of niet.’

Chuck wreef met de muis van zijn hand over de stoppels op zijn kin. ‘Ja, dat herinner ik me nog.’

‘Weet je nog hoe vaak die voorspellingen uitkwamen?’

Er verschenen diepe rimpels in Chucks voorhoofd. Hij wilde Teddy laten weten dat hij daar goed over nadacht. Toen smakte hij met zijn lippen en zei: ‘Ongeveer dertig procent van de tijd, zou ik zeggen.’

‘Op zijn hoogst.’

Chuck knikte. ‘Op zijn hoogst.’

‘En nu we terug onder de mensen zijn...’

‘O ja, we zijn weer onder de mensen,’ zei Chuck. ‘Huisje-boompje-beestje, zou je zelfs kunnen zeggen.’

Teddy onderdrukte een lach. Hij mocht deze man nu erg graag. Huisje-boompje-beestje. Jezus.

‘Huisje-boompje-beestje,’ beaamde Teddy. ‘Waarom zou je nu meer geloof aan de weerberichten hechten dan toen?’

‘Nou,’ zei Chuck, terwijl boven de horizon de ingezakte punt van een kleine driehoek verscheen. ‘Ik weet niet of je mijn geloof kunt meten in termen van meer of minder. Wil je een sigaret?’

Teddy was net bezig zijn zakken voor een tweede keer langs te gaan, maar hij hield daar nu mee op. Hij zag Chuck naar hem kijken, met een zure grijns op zijn gezicht, net onder het litteken.

‘Ik had ze nog toen ik aan boord ging,’ zei Teddy.

Chuck keek over zijn schouder. ‘Ambtenaren. Ze bestelen

je waar je bij staat.’ Chuck schudde een sigaret voor hem uit zijn pakje Lucky Strikes en gaf hem vuur met zijn koperen Zippo. De stank van de benzine kwam boven de zilte lucht uit en drong door tot achter in Teddy’s keel. Chuck liet de aansteker dichtklappen, knipte hem toen met een snelle polsbeweging weer open en stak zijn eigen sigaret aan.

Teddy blies de rook uit, en het driehoekje van het eiland verdween een ogenblik in de rookpluim.

Chuck ging verder: ‘Als in de oorlog een weerbericht betekende dat je met je parachute uit een vliegtuig moest springen of een strand moest bestormen, stond er veel meer op het spel, nietwaar?’

‘Zeker.’

‘Maar wat kan het hier nou voor kwaad om er een beetje in te geloven? Dat bedoel ik maar, baas.’

Het eiland was inmiddels meer dan een driehoekje geworden. De lagere gedeelten kwamen geleidelijk opzetten, tot de zee zich weer aan de andere kant uitstreckte. Kleuren verschenen alsof ze met penseelstreken werden aangebracht – een gedempt groen waar de plantengroei vrij spel had, een geelbruine reep strand, het doffe oker van een rotswand aan de noordkant. En bovenaan zagen ze, toen ze dichterbij kwamen, de rechthoekige vlakken van de gebouwen zelf.

‘Het is jammer,’ zei Chuck.

‘Wat is jammer?’

‘De prijs van de vooruitgang.’ Hij zette zijn voet op de verhoogde rand van het dek en leunde naast Teddy op de reling. Ze zagen hoe het eiland pogingen deed zich scherper te presenteren. ‘Door de vooruitgang – en het gaat met sprongen vooruit, maak jezelf maar niets wijs, met sprongen, elke dag – op het terrein van de geestelijke gezondheid zijn instellingen als deze op een gegeven moment niet meer nodig. Over twintig jaar noemen ze zulke inrichtingen barbaars. Een onfortuinlijk bijproduct van de Victoriaanse tijd. Ze moeten weg, zullen ze zeggen. Integratie, zullen ze zeggen. Integratie zal aan de orde van de dag zijn. Jullie mogen allemaal weer terug in de kudde. We zullen het jullie gemakkelijk maken. We zullen jullie weer opbouwen. We gaan een nieuwe samenleving opbouwen, en we willen niemand buitensluiten. We willen niemand verbannen.’

De gebouwen waren weer achter de bomen verdwenen, maar Teddy kon de wazige contouren van een kegelvormige toren zien, en even later ook harde, scherpe hoeken, blijkbaar van het oude fort.

‘Maar raken we ons verleden kwijt om onze toekomst veilig te stellen?’ Chuck wierp zijn sigaret het schuimende water in. ‘Dat is de vraag. Wat raak je kwijt als je een vloer veegt, Teddy? Stof. Kruimels die anders mieren zouden aantrekken. Maar wat te denken van een oorhanger die ze op de vloer heeft laten vallen? Ligt die nu ook in de vuilnisbak?’

‘Wie is “ze”?’ vroeg Teddy. ‘Waar kwam “ze” vandaan, Chuck?’

‘Er is altijd een “ze”. Nietwaar?’

Teddy hoorde dat de motor achter hen op een andere toonhoogte overging en voelde dat de veerboot een beetje slingerde onder zijn voeten. Nu ze naar de westkant van het eiland draaiden, kon hij het fort op de zuidelijke rotswand ook beter zien. De kanonnen waren weg, maar Teddy kon de torentjes nu goed onderscheiden. Het terrein ging achter het fort in heuvels over, en Teddy meende de muren daar ergens te zien, opgaand in het landschap. Ergens achter de rotswand stond het Ashecliffe Hospital, dat over de westelijke kust uitkeek.

‘Heb je een meisje, Teddy? Ben je getrouwd?’ vroeg Chuck.

‘Geweest,’ zei Teddy. Hij dacht aan Dolores, een blik die ze hem toewierp toen ze op huwelijksreis was, hoe ze haar hoofd opzij had gedraaid, haar kin bijna op haar blote schouder, en hoe de spieren onder de huid bij haar ruggengraat hadden bewogen. ‘Ze is overleden.’

Chuck maakte zich van de reling los. Zijn hele hals werd roze. ‘O, Jezus.’

‘Het geeft niet,’ zei Teddy.

‘Nee, nee.’ Chuck hield zijn hand ter hoogte van Teddy’s borst. ‘Het is... Ik had het gehoord. Ik weet niet hoe ik het kon zijn vergeten. Het was toch een paar jaar geleden?’

Teddy knikte.

‘Verdorie, Teddy. Ik voel me zo’n idioot. Echt waar. Ik vind het zo erg.’

Teddy zag haar weer voor zich, zag haar rug toen ze door de gang van de flat liep. Ze droeg een van zijn oude dienst-overhemden en ging neuriënd de keuken in. Meteen kwam er een vertrouwde vermoeidheid over hem. Hij zou zo ongeveer alles liever doen – zelfs in dat water zwemmen – dan over Dolores praten, over het leven dat ze eenendertig jaar op deze aarde had geleid en waar een eind aan was gekomen. Zomaar. Die dag waarop hij 's morgens naar zijn werk was gegaan. 's Middags was ze dood.

Maar het was net als met Chucks litteken, dacht hij – het verhaal dat moest worden verteld voordat ze verder konden gaan, want anders zou het altijd tussen hen in blijven hangen. Het hoe. Het waar. Het waarom.

Dolores was nu twee jaar dood, maar 's nachts kwam ze tot leven in zijn dromen, en soms was hij al minuten aan een nieuwe morgen begonnen en dacht hij nog steeds dat ze in de keuken was of koffie zat te drinken bij de voordeur van hun flat in Buttonwood. Zeker, dat was een wrede truc die je geest met je uithaalde, maar Teddy had de logica daarvan al lang geleden geaccepteerd – per slot van rekening was wakker worden bijna zoiets als geboren worden. Je dook op zonder voorgeschiedenis, en terwijl je gaapte en met je ogen knipperde, probeerde je je verleden te reconstrueren. Je schudde de kaarten in chronologische volgorde voordat je de kracht vond om het heden aan te kunnen.

Veel wreder nog was het dat schijnbaar onlogische voorwerpen herinneringen aan zijn vrouw als een lucifer konden laten opvlammen. Hij kon nooit voorspellen welke voorwerpen dat zouden zijn – een zoutvatje, de manier van lopen van een vreemde vrouw in een drukke straat, een fles Coca-Cola, een veeg lipstick op een ruit, een kussentje op een bank.

Maar van al die dingen was niets minder logisch en had niets een groter effect dan water – druppelend uit de kraan, kletterend uit de hemel, in plassen op het trottoir of, zoals nu, in alle richtingen onmetelijk ver om hem heen.

‘Er brak brand uit in ons flatgebouw,’ zei hij tegen Chuck. ‘Ik was op mijn werk. Er kwamen vier mensen om. Zij was een van hen. De rook kreeg haar te pakken, Chuck, niet het

vuur. Ze heeft dus geen pijn geleden. Angst? Dat misschien wel. Maar geen pijn. Dat is belangrijk.'

Chuck nam een slokje uit zijn flacon en bood hem Teddy weer aan.

Teddy schudde zijn hoofd. 'Ik ben gestopt. Na de brand. Ze maakte zich er altijd zorgen over, weet je. Ze zei dat wij soldaten en politieagenten allemaal te veel dronken. En dus...' Hij kon voelen dat Chuck wel door de grond kon zakken, en hij zei: 'Je leert zoiets mee te dragen, Chuck. Je hebt geen keus. Net als al die rottigheid die je in de oorlog hebt meegemaakt. Weet je nog wel?'

Chuck knikte. Bij de herinnering werden zijn ogen klein en wazig.

'Dat leer je,' zei Teddy nog eens zachtjes.

'Ja,' zei Chuck ten slotte, zijn gezicht nog rood.

De pier dook op alsof er een truc met het licht werd uitgehaald. Hij liep vanuit het zand de zee in en leek op deze afstand net een strook kauwgom, nietig en grijs.

Teddy voelde zich uitgedroogd van zijn bezigheden op het toilet en misschien ook een beetje moe van de afgelopen paar minuten; hoe hij ook had geleerd het mee te dragen, háár meedragen, toch werd de last hem soms te zwaar. Er zat een doffe pijn in de linkerkant van zijn hoofd, net onder zijn oog, alsof daar met een lepel tegenaan werd gedrukt. Het was te vroeg om te zeggen of die pijn alleen maar een klein neveneffect van de uitdroging was, het begin van gewone hoofdpijn, of het eerste teken van iets ergers – de migraine die hem al sinds zijn tienerjaren had geteisterd en die soms zo sterk kwam opzetten dat hij tijdelijk blind was aan één oog. Dan was het of licht in een hagelbui van hete spijkers veranderde. Ooit – één keer maar, goddank – was hij anderhalve dag verlamd geweest. Migraine, in elk geval die van hem, kwam nooit in tijden van stress of werk, maar na afloop, wanneer alles tot rust was gekomen, wanneer er geen granaten meer vielen, wanneer de achtervolging was afgelopen. En dan, in het basiskamp of de kazerne of, na de oorlog, in motelkamers of in de auto op weg naar huis – kwam het in alle hevigheid opzetten. Teddy had al lang geleden geleerd dat hij dan bezig moest blijven en zich moest concentreren.

Die migraine bleef op een afstand zolang je maar bleef doorjakkeren.

‘Heb je veel over deze instelling gehoord?’ vroeg hij aan Chuck.

‘Het is een psychiatrische inrichting. Dat is eigenlijk alles wat ik weet.’

‘Voor psychopaten,’ zei Teddy.

‘Nou, als dat niet zo was, zouden wij hier niet zijn,’ zei Chuck.

Teddy zag hem weer droog grijnzen. ‘Je weet het nooit, Chuck. Jij lijkt me ook niet voor honderd procent stabiel.’

‘Nou, misschien doe ik wel een aanbetaling op een bed, als we daar toch zijn. Dan kunnen ze een plaatsje voor mij vrijhouden.’

‘Geen slecht idee,’ zei Teddy. De motoren hielden er even mee op en de boeg zwenkte naar stuurboord, met de stroom mee, en de motoren sloegen weer aan. Even later bewoog de boot zich achteruit naar de pier en stonden Teddy en Chuck weer met hun gezicht naar de open zee.

‘Voor zover ik weet,’ zei Teddy, ‘zijn ze gespecialiseerd in radicale methoden.’

‘Rood?’ zei Chuck.

‘Niet rood,’ zei Teddy. ‘Radicaal. Er is verschil.’

‘Dat zou je de laatste tijd niet zeggen.’

‘Soms niet,’ beaamde Teddy.

‘En die vrouw die is ontsnapt?’

‘Daar weet ik niet veel van,’ zei Teddy. ‘Ze is er vannacht vandoor gegaan. Ik heb haar naam in mijn notitieboekje. Ze zullen ons de rest nog wel vertellen.’

Chuck keek naar de zee. ‘Waar gaat ze heen? Gaat ze naar huis zwemmen?’

Teddy haalde zijn schouders op. ‘Het schijnt dat de patiënten hier allerlei waanideeën hebben.’

‘Schizofrenie?’

‘Ja, ik denk het. In ieder geval zul je hier geen mongolen of zo tegenkomen. Of iemand die bang is voor barsten in het trottoir, of iemand die te veel slaapt. Voor zover ik uit het dossier kon afleiden, is iedereen hier, je weet wel, écht gek.’

‘Maar hoeveel zouden het simuleren?’ zei Chuck. ‘Dat

heb ik me altijd afgevraagd. Weet je nog, al die Sectie 8-types die je in de oorlog tegenkwam? Hoeveel van hen dacht je dat echt gek waren?’

‘Ik heb met iemand gediend in de Ardennen...’

‘Daar ben je geweest?’

Teddy knikte. ‘Op een dag werd die vent wakker en begon hij achterstevoren te praten.’

‘De woorden of de zinnen?’

‘De zinnen,’ zei Teddy. ‘Dan zei hij: “Sergeant, bloed veel te vandaag hier is er.” Op het eind van de middag vonden we hem in een schuttersputje, waar hij met een kei tegen zijn eigen hoofd sloeg. Steeds weer. We waren zo geschrokken dat het even duurde voor we beseften dat hij zijn eigen ogen had uitgekrabd.’

‘Nou neem je me in de maling.’

Teddy schudde zijn hoofd. ‘Een paar jaar later hoorde ik van iemand die de blinde man was tegengekomen in een veteranenziekenhuis in San Diego. Hij praatte nog steeds achterstevoren en hij had een soort verlamming waarvan de artsen de oorzaak niet konden vaststellen. Hij zat de hele dag in een rolstoel bij het raam en praatte de hele tijd over zijn graan, hij moest naar zijn graan. Maar weet je, hij was opgegroeid in Brooklyn.’

‘Nou, iemand uit Brooklyn die denkt dat hij een boer is. Die was Sectie 8.’

‘Ja, dat kun je wel zeggen.’